

Lektsioonid: Jr 26:12–16; Jh 12:37–43

Jutlus: Ilm 3:14–19

Laulud: 162 (1–5); 332 (1–6, 7); 185 (1–5); 81 (1–4)

Ja Laodikeia koguduse inglile kirjuta: Nõnda ütleb Aamen, ustav ja tõeline Tunnistaja, Jumala loomise Algas: Ma tean su tegusid, et sa ei ole külm ega kuum. Oh oleksid sa ometi külm või kuum! Aga nüüd, et sa oled leige ja mitte külm ega kuum, sülitatan ma su välja oma suust. Et sina ütled: Ma olen rikas ja mul on rikkust küllalt ning mul ei ole puudu millestki – ning sa ei teagi, et sa oled vilets ja armetu ja vaene ja pime ja alasti –, siis ma annan sulle nõu osta minu käest tules proovitud kulda, et sa saaksid rikkaks, ning valgeid rõivaid, et end nendega riietada ja et ei saaks avalikuks sinu alastioleku häbi, ning silmasalvi võida silmi, et sa näeksid. Keda iganes mina armastan, neid kõiki ma noomin ja karistan. Ole siis innukas ja paranda meelt!

Laodikeia kogudus on Johannese Ilmutusraamatu 2. ja 3. peatükis mainitud seitsmest kogudusest viimane ja tähelepanu äratav see, et kui teised kogudused saavad laituse kõrval ülestõusnud Kristuselt ka rohkem või vähem tunnustust, siis Laodikeia kogudus ei pälvi Kristuselt mitte ühtegi head sõna.

Piibliteadlased on välja selgitanud, et kõigil Kristuse etteheitel Laodikeia kogudusele võib olla ajalooline tõepõhi.

Kõigepealt see, et Laodikeia kogudus pole ei külm ega kuum, vaid leige. Praegu Lääne-Türgi territooriumil asuva Laodikeia läheduses olid Kolossa ja Hierapolise linnad. Kolossa veevarustus toitus puhtast külmast veest, Hierapolis olid aga kuumaveeallikad. Laodikeiasse aga juhiti Hierapolisest kuuma vett, mis muutus sinna jõudes leigeks.

Teiseks kuulsime vastandust vilets, armetu ja vaene *versus* rikkus. Laodikeia oli 1. sajandil pKr oli suur finants- ja panganduskeskus. Linna jõukus väljendus ka selles, et kui aastal 60 pKr tabas linna suur maavärin, siis linn keeldus Rooma impeeriumi abist ja ehitas linna omal algatusel uuesti üles.

Kolmandaks viide Laodikeia alastiolekule. 1. sajandil pKr oli antiikmaailmas tuntud Laodikeia riidekaubandus: piirkonnas toodeti musta villa, samuti lillasid kangaid.

Neljandaks viide Laodikeia pimedusele. Nimelt asus Laodikeia linnas meditsiiniõppeasutus, mille silmaravimisvõtted olid kuulsad. Samuti asus Laodikeia antiikse Früügia kuningriigi piirides, kust arvati pärinevat silmakreemide koostisosa, nn Früügia pulber.

Seega oli tegemist kuulsa linnaga, mis oli endale tuntust kogunud nii kaubanduse kui (tolle aja mõistes) teadusega.

Omaette küsimus on muidugi see, kuidas ja miks oli Laodikeia kristlaste kogudus siis nii palju sõltuv linna kuulsusest: tavaliselt oleme ju harjunud sellega, et kristlased olid varakristluse aegadel siiski tagakiusatud või vähemalt tõrjutud. Siiski oli võib-olla esimestes kristlikes keskustes asi teisiti. On teada, et Laodikeias elas 1. sajandi pKr algul palju juute ja juudikristlaste juhtimisel tekkis võib-olla midagi kristliku linnriigi sarnast, millega oli seotud ka piiskopkond.

Ühesõnaga, Laodikeia kristlased olid teatud mõttes eduteoloogia esindaja, kui peame eduteoloogia all silmas otsest seost Jumala soosingu ja inimese maise heaolu vahel: inimese ja Jumala suhet nähakse eduteoloogias selgelt defineeritud lepinguna, mille sätete täitmine toob kaasa hea tervise, edu äris ja rahaasjades, nende rikkumine aga haigused ja vaesuse. Võib-olla arvati Laodikeia koguduses, et linna edu ja ka võime linn pärast maavärinat oma jõududega üles ehitada näitab Jumala soosingut?

Igatahes ülestõusnud Kristus nii ei arva. Maise rikkuse asemel ja vaimuliku vaesuse vastu soovitab Kristus kogudusel osta Kristuse käest tules proovitud kulda. Kusjuures „ostmise” all tuleb arvatavasti mõelda ikkagi tasuta saamist, sest tuleb ju meelde Js 55:1, kus Issand kutsub kõiki januseid ilma rahata, ilma hinnata veini ja piima ostma.

Kallite riiete asemel ja vaimuliku alastioleku vastu soovitab Kristus oma valgeid rõivaid. Tuleb meelde Gl 3:27: „...kõik, kes te olete Kristusesse ristitud, olete Kristusega rõivastatud.” Samuti 1Ts

5:8: „Aga meie, kes me oleme päeva lapsed, olgem kained, rõivastatud usu ja armastuse kaitserüüga ning päästelootuse kiivriga...”

Kuulsate silmaravimeetodite asemel ja vaimuliku pimeduse vastu soovitab Kristus aga oma silmasalvi. Siinkohal tuleb meelde Jeesuse sõna Mäejutlusest Mt 7:5: „Sa silmakirjatseja, tõmba esmalt palk oma silmast välja, ja siis sa näed pindu oma venna silmast välja tõmmata!”

Selline seos ligimese tegudes vigade nägemisega toob mõttesse sellest ülesaamiseks vajaliku meelega paranduse. Kuidas panna meelt parandama jõuka ja enda arvates targa linna kristlikku kogudust, kes on omal jõul üle saanud ka suurest looduskatastroofist, maavärinast?

Nagu näeme, kasutab Jumal selleks siiski ainult sõna, kristlikku kuulutust. Arvatakse, et apostel Paulus oli samuti mures Laodikeia koguduse käekäigu pärast ja kirjutas sellele kogudusele ka kirja, mis pole säilinud, aga mida mainitakse meie tuttavas kirjas Koloslastele: Kl 4:16 järgi tuleb Pauluse kiri Laodikeia koguduses ette lugeda.

Ka meie tänane kirjakoht on ju antud ülestõusnud Kristuse poolt koguduste jaoks üles kirjutamiseks nägija Johannesele.

Kas ei või me siit teha järeldust, et meelega parandus algab ikkagi kuulutusest? Nii nagu usk tuleb Rm 10:17 järgi ikkagi kuulutusest, kuulutus aga Kristuse sõna kaudu. See põhjendab kristlike koguduse tegevuse olulisust kõigil aegadel, samuti äratusliikumiste olulisust kõigi aegade kristlikes kogudustes. Olukorras, kus kõik on hea ja turvaline, võib tõesti sattuda vaimulikku vaesusse, pimedusse ja alastusse. Ehk saab selle hea ja turvalise all mõista ka harjumuspärasust, sest olukord, mis võib-olla pole teab mis roosiline, muutub koguduse jaoks sellegipoolest harjumuspäraseks ja võimalused sellest välja rabeleda antakse mugavuse nimel käest?

Sellepärast tuleb kogudusel kõigi enda käsutuses olevate vahenditega ikkagi Jumala sõna võimalikult puhtalt ja selgelt kuulutada ning tähelepanelikult kuulata, mida on öelda neil, kes soovivad midagi muuta. Siiski tuleb kontrollida nende muutjate toetumist Jumala sõnale ja n-ö katsuda vaimud läbi.

Ilmutusraamatu 2. ja 3. peatükis kõnetatud seitset kogudust on peetud sümboliks kogu 1. sajandi kristlaskonnast Rooma riigi territooriumil. Ja usun, et neid seitset kogudust oma plusside ja miinustega võib pidada sümboleiks kõigi aegade kristlikest kogudustest kuni tänapäevani välja. Eks ole meie koguduste hulgas neid, mis sarnanevad Efesose või Smürna või Pergamoni või Tüatiira või Sardese või Filadelfia kogudusega. Ja kindlasti on ka neid, mis sarnanevad meie tänase kõnealuse Laodikeia kogudusega. Eks iga kogudus saa siis ennast selle Pühakirja sõna alusel läbi katsuda.

Kui aga keegi näeb tõesti Laodikeia koguduse olukorraga ühiseid jooni mõnes koguduses, siis nähku ta ka meie kirjakohta ühte tunnusjoont: Kristuse erilist armastavat suhtumist selle, võik-öelda, patuse koguduse vastu. Kristus ütleb ju: „Keda iganes mina armastan, neid kõiki ma noomin ja karistan.” Ja lisab üleskutse: „Ole siis innukas ja paranda meelt!” Kas ei tähenda see seda, et Kristus ei jäta oma kogudust kunagi maha! Veelgi enam, Ta kutsub ja otsib oma kadunud lambaid seda suurema hoolega, mida kaugemale nad Temast on eksinud! Kogudusel tuleb aga võib-olla arvestada ka noomimise ja karistamisega, milles iganes see ka ei väljenduks: andku Issand silmi ja kõrvu seda ära tunda!

Kuid erilist ilus on meie kirjakohtale järgnev salm Ilm 3:20, mis ju näib kuuluvat samuti sellele patusele Laodikeia kogudusele määratud üleskutse juurde: „Ennäe, ma seisan ukse taga ja koputan. Kui keegi kuuleb mu häält ja avab ukse, siis ma tulen tema juurde sisse ning söön õhtust temaga ja tema minuga.” Vähe sellest, et Kristus ei jäta oma kogudust kunagi maha: ta ka ei suru end ülemäära peale. Ta koputab vaikelt inimeste südameukse taga ja palub sisselaskmist. Pole öeldud, et Ta väsis koputamast, kuid austusest sõbraliku koputaja vastu, eriti siis, kui inimene teab, kes koputab, võiks Kristus ju sisse lasta!

Ja kui siis kord kallis külaline on otsustatud või lausa julgetud vastu võtta, saab too inimene erilise kohtlemise osaliseks: Kristus sööb temaga õhtust! Ehk tähendab see inimese jaoks suurt südamerahu ja rõõmu kõigest, mida elu on seni toonud ja julgust vastu minna sellele, mida elu veel toob!

Aamen.